

saa meget vigtigere som Forf. i sin Tekst af Bekvemmelighedshensyn anvender de gamle Navne. Havde det for Resten ikke været rigtigere i et Værk af denne Art at bruge de nye Navne?

For dem, der ikke mener at have Tid til at læse hele Værket, der er paa halvfjerde Hundrede Sider, skal speciel henvises til sidste Kapitel: „La situation économique et sociale de la Russie“, der er af Interesse for enhver, som ønsker at følge med i Udviklingen i det moderne Rusland og i Særdeleshed — foruden for Geografer — for Historikere, Nationaløkonomer, Journalister og Studiekredsledere. Her faar man en Oversigt over Sovjetruslands første Dage, dets politiske og administrative Organisation og Udvikling og en Sammenligning mellem de økonomiske Forhold før og efter Revolutionen og Sovjets Bestræbelser for — ikke mindst gennem Femaarsplanen — at naa til bedre Kaar for den russiske Bèfolkning.

Bindet indledes forøvrigt — saaledes som Titlen angiver — med to mindre Afsnit om Finland (12 Sider) og de baltiske Stater (17 Sider). Dette forekommer Anmelderen at være vel korfattet i et saa stort anlagt Værk. Til Sammenligning kan tjene, at Danmark (i tredje Bind) faar ikke mindre end 50 Sider.

Et helt andet Spørgsmaal er, om det ikke havde været rimeligere at behandle Finland sammen med de skandinaviske Lande, da dette Land dog ikke blot efter sin Natur (Fennoscandia!), men ogsaa ved sin Kultur er mere knyttet til Sverige end til Rusland.

Einar Storgaard.

Géographie Universelle udgivet under Ledelse af P. Vidal de la Blache (†) og Lucien Gallois. Bind 3: États scandinaves, régions polaires boréales af Maurice Zimmermann. 20×29 cm, 328 S., 1 farvetrykt Kort, 28 Tavler, 66 Kort og Profiler i Teksten. Librairie Armand Colin. Paris 1933.

Det er altid af betydelig Interesse at læse en Fremstilling af ens eget Land fra en fremmed Videnskabsmands Haand, og i det nylig udkomne tredje Bind af den store franske geografiske Haandbog er der givet en Beskrivelse af Danmark paa 50 Sider, den skandinaviske Halvøs Natur (33 Sider), Norge (49 Sider), Sverige (75 Sider), Polarlandene (98 Sider), og blandt disse sidste er Island beskrevet paa 11 Sider, Grønland paa 14 Sider; i det hele findes næppe udenfor skandinavisk Litteratur nogen mere udtømmende Behandling af de nordiske Landes Geografi. De 28 Tavler indeholder 145 Billeder, der ligesom Kortene gennemgaaende er af fortrinlig Kvalitet. Sproget er elegant og let læseligt.

Hvad særlig Danmark angaar, lægger man hurtig Mærke til, at Befolknings- og Erhvervsforholdene er langt bedre behandlede end Naturforholdene. I de Afsnit, der handler om disse sidste, finder man en Del smaa Fejltagelser og Unøjagtigheder. Saaledes omtales Moleret som en Horizont, som følger efter det eocene og oligocene plastiske Ler, medens det i Virkeligheden er en eocen Lagunefacies. Lønstrup Klint og Rubjerg Knude gøres til Kridtklinter. Man undrer sig over, at Danmarks Underlag er fremstillet ved Ussings forældede Kort i Stedet for Ravns moderne Kort. Der kan indvendes en Del imod Beskrivelsen af vore Kyster og Havets Del i deres Udformning. Under Omtalen af Vegetationen nævnes Skovfyrren som et af vore Skovtræer, og under Omtalen af Fortidens Befolkning karakteriseres Ancylustidens Mennesker ved, at de jagede Urokse, Elg og Bæver uden at have faste Boliger. Man kender dog væsentlig denne Befolkning fra Fund af Bopladsen af en relativ Stabilitet, selv om det er højst sandsynligt, at Jagten gav Anledning til længere Udflugter fra Bopladsen. Navnene er gennemgaaende rigtigt gengivne. Enkelte Smaafejl som Kolding Sund for Kolindsund, Himmelsbjerg, Lilla Vildmose og nogle andre kan virke komiske paa vore Øren. Mest besynderligt kan det lyde, naar Ø, Aa og lignende Betegnelser af og til er udladt og der skrives Man, Fan o. s. v. I de danske Bøger er det jo forøvrigt almindeligt at finde fremmede Navne maltrakterede paa lignende Maade, og det viser, hvor vanskeligt det er for Udlændinge at have tilstrækkelig Øre for Sprogets Finesser.

Efter Naturforholdene gives en Oversigt over de enkelte Landsdele og derpaa over Erhvervsforholdene. Der omtales Hededyrknin-gen og den stærke Vækst af Befolkningen i Vestjylland, men naar det siges, at der i Vestjylland er opstaaet store nye Landsbyer, er dette dog et Udtryk, som meget let vil kunne misforstaaes, i det den nye Bebyggelse for Agerbrugernes Vedkommende udelukkende har fundet Sted ved Oprettelse af spredte Gaarde og Huse, medens de nye Agglomerationer udelukkende har været nyopstaaede Handels- og Industripladsen.

Ved Behandlingen af Danmarks Erhvervsforhold maa man glæde sig over det Kendskab til vore Forhold og den uforbeholdne Anerkendelse af vort Landbrugs og vor Industris høje Standpunkt, som Fremstillingen vidner om. Ved vort Landbrug fremhæves Befolkningens høje Oplysning og de frie kooperative Virksomheder som Basis for de Resultater, der er naaet, og ved vor Industri omtales, hvorledes vi mangler baade Kraft og Raastoffer, men dog paa flere Omraader har kunnet frembringe Varer, som ved deres høje Kvali-

tet har kunnet konkurrere med Udlandets og er Genstand for Eksport.

Efter det danske Hovedland faar Færøerne en kortfattet men god Beskrivelse. Man kan beklage, at der i Litteraturlisten ikke er nævnet *Botany of the Faroes*, hvor dog afdøde Professor Ostenfeld i Indledningen har givet den bedste nu eksisterende Beskrivelse af Færøernes Naturforhold paa et ogsaa for Udlændinge tilgængeligt Sprog. Ved Island er den tilsvarende *Botany of Iceland* citeret.

Efter Afsnittet om Danmark følger Norge og Sverige i et Omfang, som svarer til disse Landes Størrelse og mere varierende Forhold baade hvad Naturen og Erhvervet angaar, og derpaa Bindets tredje Hovedafsnit, Polarlandene, og herunder omtales baade Island og Grønland. At Island behandles under Polarlandene berettiges ved Beliggenheden i Grænseomraadet mellem den polare og den tempererede Klimazone, saaledes at Østkysten og Nordkysten har Polar-klima ligesom store Dele af det højtliggende Indre af Landet. Som Grænse for Polarzonen har Forfatteren antaget Nordenskiöld's Forslag, en Kurve, der tildeler Vintertemperaturerne en Tiendedels Værdi i Sammenligning med Sommertemperaturerne, og som svarer bedre til Skovgrænsen end den ellers antagne Grænse for Polarzonen, 10 Isothermen for Juli. Kun maa man beklage, at disse Kurver som paa de fleste andre Kort over disse Forhold er trukket tværs igennem Island uden at gøre de Bøjninger langs Øst- og Nordkysten, som Sommerisothermerne virkelig gør, og som forklarer Forekomsten af Birkekrat i visse Dale paa Nordlandet.

Den almindelige Beskrivelse af Polarzonen omhandler dens geologiske Udvikling, Polarhavets Hydrografi og Isforhold, Indlandsis, Klima, Plante- og Dyreliv, Polarfolkene og herunder særlig Eskimoerne. Ved Diskussionen om Eskimokulturens Oprindelse og Eskimoernes Indvandring i Grønland savner man Benyttelsen af Professor Hatt's Arbejde om Kystkultur og Indlandskultur, og det er beklageligt, at kun foreløbige Beretninger om femte Thuleekspedition har naaet at komme med, idet Arbejdet synes at være blevet afsluttet inden Fremkomsten af Birket-Smith's og Mathiasen's Afsnit af Ekspeditionens videnskabelige Publikationer.

Island faar en saa god og udtømmende Beskrivelse, som der kan præsteres paa de faa Sider, der er indrømmet Øen. Ligesom ved Danmark har Forfatteren bestræbt sig for en rigtig Gengivelse af Stednavnene, men det er kun til Dels lykkedes. Bortset fra Trykfejl finder man Betegnelser som Vatna og Tungnafells uden tilføjet Jökull. Accenterne, som er saa nødvendige for Udtalen af islandske Ord, findes undertiden, men de er ofte glemte.

Den samme gode og overskuelige Fremstilling finder man for Grønlands Vedkommende, og det danske Kolonisationsprincip at lægge den største Vægt paa det, der kan tjene Grønlændernes Tarv, faar al den Anerkendelse, som det fortjener. Det er dog lidt kedeligt, at de foreløbige, usandsynlige Beretninger fra Wegeners Ekspedition om Indlandsisens Tykkelse er kommen med, men ikke Korrektionen, som ganske forandrer Resultatet.

Litteraturlisten indeholder alt væsentlig.

M. Vahl.

Knud Rasmussens Mindeudgave. Udgivet af Peter Freuchen, Therkel Mathiassen og Kaj Birket-Smith. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag. København 1934.

I den nu paabegyndte Mindeudgave er det Hensigten at samle Knud Rasmussens danske Hovedværker, nemlig: Min Rejsedagbog, Grønland langs Polhavet, Fra Grønland til Stillehavet, Nye Mennesker, Foran Dagens Øje, Under Nordenvindens Svøbe og Myter og Sagn fra Grønland.

En Del af disse optrykkes fuldstændigt, medens der for andres Vedkommende er foretaget en Beskæring med det Formaal at koncentrere Stoffet og fremdrage de mest karakteristiske Sider af Knud Rasmussens Forfatterskab.

Alle de her nævnte Værker skattes højt og læses meget, og det er derfor glædeligt, at vi faar en samlet og vel redigeret Udgave i et smukt Udstyr. Udgivernes Navne er tilstrækkelig Garanti for, at deres Del af Arbejdet gøres saa godt og pietitsfuld, som det er muligt, og Karakteren af de første Hefter tyder paa, at ogsaa Forlaget er rede til at gøre sin Indsats, for at Knud Rasmussens Forfatterskab i de kommende Tider kan komme den nordiske Læseverden i Hænde i en fuldt ud værdig Skikkelse.

Niels Nielsen.

Eskimo-Liedern van Oost-Groenland. Opgeteekend en ingeleid door William Thalbitzer. Uit het Deensch vertaald door Annie Posthumus. Sandpoort 1933.

En overordentlig smuk og sirlig Udgave af en hollandsk Oversættelse af William Thalbitzers Eskimo Sange fra Østgrønland.

Et glædeligt Vidnesbyrd om den Interesse, som den danske Eskimoforskning finder i Udlandet.

Bogen er forsynet med en kort Indledning af Forfatteren og et Efterskrift om Danskere og Hollændere i Grønland i ældre Tid, samt en kort Grønlandsbibliografi.

Niels Nielsen.